

OMÓWIENIA

Konferencja XVIII Balcanicum: „Bałkany z bliska i z daleka”, 25–26 października 2019, Poznań.

W dniach 25–26 października 2019 r. odbyła się konferencja XVIII Balcanicum: „Bałkany z bliska i z daleka”, zorganizowana przez Oddział PAN w Poznaniu – Komisję Bałkanistyki, we współpracy z Wydziałem Historii UAM. Na konferencji wygłoszono 22 referaty. Wszystkie wpisały się w temat tworzenia się wyobrażeń dotyczących Bałkanów, wnosząc nowe ustalenia do tej tematyki. Wynikało to między innymi z faktu, że obejmowały szeroki chronologicznie okres (od średniowiecza, po czasy współczesne). Co równie istotne, wystąpienia nie dotyczyły jedynie relacji podróźniczych (najczęściej analizowanych kontekście budowania stereotypów), ale bardzo różnych źródeł, reprezentujących nie tylko spojrzenie zewnętrzne, ale również perspektywę autoportretu, czy sąsiedzkiego spojrzenia na Bałkany.

Pierwsze wystąpienia wygłoszone na konferencji skupiały się przede wszystkim na tematyce bizantynistycznej i poruszały kwestie relacji bułgarsko-bizantyjskich w latach 1041–1118 (Jarosław Dudek, UZ) i obrazu Bułgarów w oczach Bizantyńczyków (Miroslaw Leszka, UŁ). Co ciekawe, dotyczyły one również rzadko poruszanej kwestii znajomości bałkańskiej geografii, np. referat dotyczący opisu gór Hemos (Bałkan) w dziele historycznym Nikefora Gregorasa (Kiril Marinow, UŁ).

Podczas obrad nie zabrakło również innych prezentacji, które plasują się tematycznie w wiekach średnich, takich jak wystąpienia dotyczące Dalmacji w perspektywie dziejopisarzy pełnego średniowiecza (Wawrzyniec Kowalski, UWFr), czy opisów Chorwacji i Węgier w Kronice Węgiersko-polskiej (Ryszard Grzesik, PAN). Pojawiły się również wystąpienia związane z wyobrazeniami dotyczącymi Bałkanów w czasach nowożytnych, w tym referaty poruszające kwestie obrazu Piotra Raresza (Katarzyna Niemczyk, UŚ), czy opisów miast osmańskiej Bułgarii w opisach Ewliji Czelebiego (Dariusz Wybranowski, USz).

Wśród wystąpień, których tematyka plasowała się chronologicznie w wieku XIX można było wysłuchać prezentacji dotyczących obrazu żołnierzy chorwackiego pogranicza wojskowego w źródłach francuskich (Wojciech Sajkowski, UAM) oraz Serbii i Czarnogóry w oczach rosyjskiego podróżnika Evgenija Markova (Ilona Czamańska, UAM). Zdecydowana większość wystąpień dotyczyła jednak minionego stulecia. Wśród nich wymienić można prezentacje dotyczące wojen bałkańskich w publikacjach polskiej prasy bulwarowej (Jarosław Rubacha, UWM), sojuszu polsko-rumuńskiego w międzywojniu (Henryk Walczak, USz), seryjnych zabójców na Bałkanach w XX w. (Tadeusz Czekalski, UJ), Bułgarii w polityce Stjepana Radicia (Paweł Michalak, UAM), definicji bałkańskiego terroryzmu (Danuta Gibas-Krzak, UO), Jugosławii lat 70. XX w. z perspektywy państw bloku wschodniego (Mateusz Sokulski, UŚ), czy postrzegania sytuacji w Rumunii w „złotej epoce” w oczach

Polaków (Krzysztof Nowak, UŚ), a także w latach 1989–1991 w opiniach zagranicznych (Agnieszka Kastory, UJ).

Część wystąpień poruszała aktualne problemy związane z postrzeganiem Bałkanów. Przedstawione referaty były zróżnicowane tematycznie i omawiały między innymi autoportret Serbów w wybranej najnowszej serbskiej historiografii (Mirella Korzeniewska-Wiszniewska, UJ), postrzeganie Bałkanów w dyskursie zachodniej lewicy (Magdalena Rekść, UŁ), czy obraz Bułgarii w najnowszych przewodnikach turystycznych (Marzanna Kuczyńska, UAM). W trakcie obrad nie zabrakło również bardziej przekrojowych refleksji na temat postrzegania i definicji pojęcia Bałkanów (Andrzej Krzak, UJD).

Wojciech Sajkowski